

Το Ιερατικό χάρισμα και η ανθρώπινη ασθένεια Γέρων Ιωσήφ Βατοπαιδινός († 2009)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Γέρ. Ιωσήφ Βατοπαιδινός](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Και ναι μεν «δυνάμει» φορέσαμε την εικόνα του επουράνιου ανθρώπου (Α΄ Κορ. ιε΄ 49) αντί εκείνης του χοϊκού που πριν από το βάπτισμα φέραμε· αλλά το «δυνάμει» πρέπει να γίνει και «ενεργεία», για να υπάρξει θετικό αποτέλεσμα. Ο Πανάγαθος Κύριός μας, αφού με το σταυρό Του μας χάρισε την ελευθερία και την είσοδο στην αιώνια ζωή, μας δίδαξε και την πρακτική οδό που πρέπει απαραίτητα να διανύσουμε για να επιτύχουμε την «επαγγελίαν». Ο Πανάρετός Του βίος αποτελεί το μέτρο και το κριτήριο, τον απαραβάτο κανόνα ζωής των πιστών για όλες τις εποχές· είναι η λεγόμενη «πρακτική» που οι Πατέρες χαρακτηρίζουν σαν «θεωρίας επίβασιν». Τα λόγια του Λουκά «άρχισε ο Ιησούς να πράττει και να διδάσκει» (Πράξ. α΄ 1) αποτελούν το άριστο παράδειγμα συνδυασμού θεωρίας και πράξης.

Ας θυμηθούμε όμως την περιγραφή που κάνει ο Παύλος για τον «χοϊκόν», τον «παλαιόν άνθρωπον», το «σώμα της αμαρτίας», για να διαπιστώσουμε τι είμαστε και τι υπάρχει μέσα μας, και άρα ποιόν αγώνα έχουμε να διεξάγουμε. «Ξέρουμε —λέει— πως ο νόμος είναι θεϊκός, ενώ εγώ είμαι αδύναμος άνθρωπος, πουλημένος

στην αμαρτία. Έτσι δεν ξέρω ουσιαστικά τι κάνω· δεν κάνω αυτό που θα ήθελα να κάνω αλλά, αντίθετα, ό,τι θα ήθελα να αποφύγω...Και έτσι φτάνω πια στο σημείο να μη διαπράττω εγώ ο ίδιος το κακό αλλά η αμαρτία, που έχει εγκατασταθεί μέσα μου. Και μαρτυρεί γι' αυτό η ίδια η συνείδησή μου: δεν κατοικεί μέσα μου, δηλαδή στο είμαι μου, το καλό. Απόδειξη, πως θέλω να κάνω το καλό, δεν βρίσκω όμως τη δύναμη να το μετατρέψω σε πράξη. Κι έτσι, δεν κάνω το καλό που θα ήθελα, αλλά υπηρετώ το κακό, που δεν το θέλω...».

Και συνεχίζει « Συνεπώς, η πείρα δείχνει ότι, ενώ θέλω να κάνω το καλό, οι πράξεις μου δείχνουν πως κάνω το κακό. Εσωτερικά συμφωνώ και χαίρομαι με όσα λέει ο νόμος του Θεού. Διαπιστώνω όμως πως η πράξη μου ακολουθεί έναν άλλο νόμο, που αντιστρατεύεται στο νόμο με τον οποίο συμφωνεί η συνείδησή μου: είναι ο νόμος της αμαρτίας που κυριαρχεί στην ύπαρξή μου και με κάνει αιχμάλωτό της». Και καταλήγει στο πένθιμο δίλημμα: «Τι δυστυχισμένος, αληθινά που είμαι! Ποιος μπορεί να με λυτρώσει από την ύπαρξη αυτή, που έχει υποταχθεί στο θάνατο;»(Ρωμ. ζ' 14-24).

Η περιγραφή αυτή μαρτυρεί τη διαστροφή που υποστήκαμε από την αμαρτία, και τη θλιβερή καταστροφή του «κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν». Ο Παύλος εδώ αποκαλύπτει τη δύναμη της αμαρτίας που βρίσκεται μέσα μας και που όχι μόνο πείθει, αλλά και εκβιάζει την ανθρώπινη θέληση. Την ίδια διαπίστωση βρίσκουμε και στη Γένεση, όπου αναφέρεται ότι η διάνοια του ανθρώπου επιμελώς είναι «συνέχεια στα πονηρά από την νηπιότητά του»(Γέν. η' 21).

Η διάγνωση αυτή της ασθένειας του ανθρώπου είναι πάρα πολύ χρήσιμη για σας, ευλαβέστατο ιερατείο, γιατί εσείς είσθε και οι γιατροί και οι κριτές από όπου θα περάσει ο παραμορφωμένος αυτός άρρωστος για να φθάσει στην υγεία και στη ζωή. Οι απαραίτητες προϋποθέσεις για μια τέτοια θεραπεία είναι, πρώτο, η διακοπή και απομάκρυνση των αιτίων που ενισχύουν ή που ωθούν στην αμαρτία. Δεύτερο, η ειλικρινής μετάνοια ώστε να πείσουμε τη θεία αγαθότητα ότι μεταμελούμαστε και επιστρέφουμε οριστικά στην πρώτη μας ομολογία. Τρίτο, είναι η εκούσια φιλοπονία όπου υποβάλλουμε τον εαυτό μας σε αγώνες και πόνους σωματικούς, για αντιστάθμισμα της φιληδονίας όπου παρασυρθήκαμε από την αμαρτία.

Εάν η μετάνοια και η φιλοπονία διατηρηθούν με επιμονή και προθυμία, δεν θα αργήσουν να αυξήσουν το φόβο του Θεού· και όταν ο φόβος του Θεού αυξηθεί, τότε αυξάνει και ο ζήλος και δεν αισθάνεται κόπωση αυτός που μετανοεί. Ο θείος ζήλος με τη σειρά του, όταν ανάψει, βάζει σε κίνηση ό,τι χρήσιμο και ικανό υπάρχει στη φύση μας και τότε ο άνθρωπος με όλες τις δυνάμεις αποδεικνύει στο

Θεό ότι και τον φοβάται και τον αγαπά. Εάν ο θείος αυτός ζήλος δεν εξανεμισθεί, αλλά παραμένει ενεργής —και θα παραμένει ενεργής αν φυλάγεται η ακρίβεια ως προς τις θείες εντολές—, τότε θα γεννηθεί μέσα μας αληθινή συναίσθηση της αμαρτωλότητας, η συναίσθηση ότι λυπήσαμε το Θεό· από εδώ ακριβώς αρχίζει το πνευματικό πένθος. (Τούτο στους μέν σκληρούς και αυστηρούς χαρακτήρες προξενεί περισσότερη χαρά παρά παρηγοριά, διότι αυτοί πάντοτε αισθάνονται καθαρότερα τη θεία αγάπη παρά τη δικαιοσύνη του Θεού). Όταν το πένθος και το δάκρυ παραμένουν χωρίς να σκορπισθούν και να φύγουν, μειώνεται η δύναμη των παθών και δυναμώνουν οι αισθήσεις στο να ανθίστανται και να μην υποχωρούν. Ανάλογα δε με τον πόθο και το ζήλο του πιστού αποκαλύπτεται στην καρδιά του η αγάπη του Χριστού.

Αυτά είναι τα αποτελέσματα της θείας χάρης, όταν αυτή τεθεί σε ενέργεια από την επίμονη μετάνοια. Από εδώ και στο εξής είναι απαραίτητη η άσκηση της «ευχής», για να μπορέσει ο νους να μείνει στην αίσθηση της χάρης και να διαφυλαχθεί από το μετεωρισμό, καθώς και για να φυλαχθούν οι αισθήσεις από τη βία των παθών. Χωρίς την προσευχή τίποτε δεν είναι δυνατό να γίνει. Ο χειρότερος εχθρός που επιβουλεύεται όλ' αυτά είναι η αμέλεια, η λεγόμενη από τους Πατέρες ακηδία —το αντίθετο της φιλοπονίας, του κόπου, του αγώνα, που είδαμε ότι αποτελούν την αρχή της μετανοίας. Αν λοιπόν η ραθυμία διακόψει την καλήν αυτή συνέχεια, τότε όλα χάνονται και η επιστροφή είναι πολύ δύσκολη. Στη μετάνοια, οποιασδήποτε μορφής κι αν είναι, χρειάζεται η συμπαράσταση πεπειραμένου πνευματικού γιατρού, γιατί ο διάβολος, όταν δει τον άνθρωπο να σηκώνεται για να γυρίσει πίσω στο Θεό, τον πολεμά πολύ περισσότερο παρά προηγουμένως, για να τον αποθαρρύνει.

Σκοπός των πρακτικών αυτών είναι να προκαλέσουμε μέσα μας την παρουσία και ενέργεια της Θείας Χάρης· διότι εμείς, μόνοι μας, δεν μπορούμε να ανατρέψουμε τον «αντίθετο στο νόμον του νοός μας νόμον της αμαρτίας», που είναι ριζωμένος στα μέλη μας. Χωρίς λοιπόν τη χάρη «δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτε». Η φιλοπονία την προκαλεί, η αμέλεια και η φιληδονία τη διώχνουν. Όταν τα μέλη και οι αισθήσεις παύσουν να δουλεύουν στην αμαρτία και φωτισθούν ο νους και η καρδιά και τα δύο υποταχθούν στην υπακοή του Χριστού, ελευθερώνεται ο άνθρωπος από την αιχμαλωσία του νόμου της φθοράς «στην ελευθερία των τέκνων του Θεού» και γίνεται πλέον «πνευματικός», και σαν τέτοιος είναι ικανός ν' ακούσει, όπως ο Πέτρος, «Ποίμαινε τα πρόβατά μου» ή «βόσκε τα αρνία μου».

Αυτά όλα ισχύουν για όλους τους πιστούς, αλλά πρώτιστα και σε κύριο λόγο για τους ιερείς και μοναχούς. Σε μας τους ρασοφόρους αυτά πρέπει να γίνουν μόνιμο μέλημα, διότι η πνευματικότητα δεν είναι θέμα προαιρετικής επιλογής. Είναι το

κύριο και απαραίτητο καθήκον μας και χωρίς αυτό δεν έχουμε καν λόγο ύπαρξης. Το «πηγαίνετε και κάνετε μαθητές μου όλα τα έθνη» προϋποθέτει μια πνευματική δύναμη που μας κάνει ικανούς να «δέσουμε τον δυνατό και να αρπάξουμε τα πράγματά του», τα λάφυρά του (Ματθ. ιβ' 29). Τι άλλο είναι οι αμαρτωλοι παρά λάφυρα του διαβόλου που τους κρατά στο δικό του θέλημα; Αυτά λοιπόν τα λάφυρα διαταχθήκαμε από τον Κύριό μας να αρπάξουμε και να τα «μεταφέρουμε στη βασιλεία του υιού της αγάπης αυτού» (Κολ. α' 13). Πόσο λοιπόν καθαροί και άγιοι οφείλουμε να γίνουμε εμείς για να επιτύχουμε σ' αυτή την αποστολή μας! Γιατί, ας μη ξεχνούμε ότι, σύμφωνα με τους αγίους Πατέρες μας, «ότι πρώτα πρέπει να φωτισθούμε και έπειτα να φωτίσουμε, πρώτα να καθαριστούμε και έπειτα να καθαρίσουμε».

(Γέροντος Ιωσήφ, Λόγοι Παρακλήσεως, Ψυχωφελή Βατοπαιδινά 15, εκδ. Ι.Μ.Μ. Βατοπαιδίου, σ. 80-94, σε γλωσσική επεξεργασία)

Πηγή: vatopedi.gr